

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum in Deo sit idea eorum,quæ nec sunt, nec erunt, nec fuerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

riam. Si autem large accipiamus ideam pro similitudine, vel ratione, tunc illa possunt per se distincta habere ideam, quae possunt distincte considerari: quamvis separatim esse non possint. & sic nihil prohibet materia prima etiam secundum se ideam esse.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis materia prima sit informis, tamen inest ei imitatio primae formae: quantumcumque enim debile esse habeat, illud tamen est imitatio primi entis, & secundum hoc potest habere similitudinem in Deo.

AD SECUNDUM dicendum, quod ideam & ideatum non oportet esse similia secundum conformitatem naturae, sed secundum representationem tantum: unde & rerum compositarum est simplex idea, & similiter existentis in potentia est idealis similitudo etiam in actu.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis materia secundum se esse non possit: tamen potest secundum se considerari, & sic potest habere per se similitudinem.

AD QUARTUM dicendum, quod ratio illa procedit de idea practica actu, vel virtute, quae est rei prout est in esse producibilis, & talis idea materiae primae non convenit.

AD PRIMUM: Quod in contrarium obijcitur, dicendum, quod materia non procedit in esse a Deo, nisi in composito, & sic ei idea proprie loquendo in Deo non respondet. & similiter dicendum ad secundum, quod materia proprie loquendo non habet essentiam, sed est pars essentiae totius.

ARTICULVS VII. De idea in Deo.

1. p. q. 15. art. 2. ad 2.

Sexto quaeritur, utrum in Deo sit idea eorum, quae nec sunt, nec erunt, nec fuerunt. Et videtur quod non: quia nihil habet ideam, nisi quod habet esse determinatum, sed illud, quod nec fuit, nec est, nec erit, nullo modo habet esse determinatum, ergo nec ideam, sed dicendum, quod quamvis non habeat esse determinatum in se, habet tamen esse determinatum in Deo.

¶ 2. Sed contra, ex hoc est aliquid determinatum, quod unum ab alio distinguitur: sed omnia prout sunt in Deo, sunt unum, & ab inuicem indistincta, ergo nec etiam in Deo habet esse terminatum.

¶ 3. Praet. Dionys. dicit, quod exemplaria sunt diuina, & bonae voluntates, quae sunt praedeterminatae, & esse suae rerum: sed illud, quod nec fuit, nec est, nec erit, numquam fuit praedeterminatum a diuina voluntate, ergo non habet ideam, vel exemplar in Deo.

¶ 4. Praet. Idea ordinatur ad rei productionem: si ergo sit idea eius, quae numquam in esse producit, videtur quod sit frustra, quod est absurdum.

SED CONTRA Deus habet cognitionem de rebus per ideas: sed ipse cognoscit ea, quae nec sunt, nec erunt, nec fuerunt, ut dictum est supra in quaestione de scientia Dei, ergo est in eo idea etiam eorum, quae nec sunt, nec fuerunt, nec erunt.

¶ 2. Praet. Causa non dependet ab effectu: sed idea est causa essendi rerum, ergo non dependet ab esse rei aliquo modo, potest igitur esse etiam de his, quae nec fuerunt, nec erunt, nec sunt.

RESPON. Dicendum, quod idea proprie dicta respicit practica cognitione non solum in actu, sed in habitu, unde, cum Deus de his, quae facere potest, quibus numquam sunt facta, nec futura, habeat cognitionem virtualiter practica, relinquatur quod idea possit esse

F eius quod nec est, nec fuit, nec erit: non tamen eo modo, sicut est eorum, quae sunt, vel erunt, vel fuerunt, quia ad ea, quae sunt, vel erunt, vel fuerunt, producenda determinatur ex proposito diuina voluntatis, non autem ad ea, quae nec sunt, nec erunt, nec fuerunt, & sic huiusmodi habent quodammodo indeterminatas ideas.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod si quod nec fuit, nec est, nec erit, non habeat esse determinatum in se, est tamen determinatum in Dei cognitione.

AD SECUNDUM dicendum, quod aliud est esse in Deo, & aliud in cognitione Dei, malum enim non est in Deo: sed est in scientia Dei. Secundum hoc etiam aliquid esse dicitur in diuina scientia, quod a Deo cognoscitur, & quia Deus cognoscit omnia distincte, ut in praecedenti quod dictum est, ideo in eius scientia res distinctae sunt, quamuis in ipso sint unum.

AD TERTIUM dicendum, quod quamuis Deus numquam voluerit producere huiusmodi res in esse, quarum ideas habet: tamen vult se posse producere, & se habere scientiam eas producendi. unde & Dionys. non dicit, quod ad rationem exemplaris exigeretur voluntas praedictiue habet scientiam, sed definitiua & effectiua.

AD QUARTUM dicendum, quod idea illa non sunt ordinata a diuina cognitione ad hoc, ut secundum eas aliquid fiat: sed ad hoc quod secundum eas aliquid fieri possit.

ARTICVLVS VIII. De accidentibus in Deo.

Secundo quaeritur, utrum accidentia habent ideam in Deo. Et videtur quod non: quia non est nisi ad cognoscendum & ad cauendum res: sed accidens cognoscitur per subiectum, & eius principis causatur, ergo non oportet quod in Deo ideam habeat, sed dicebat, quod accidens cognoscitur per substantiam cognitione, quae est, non autem cognitione, quid est.

¶ 2. Sed contra, Quod quid est significatio rei & maxime ratione generis: sed in definitione accidentium ponitur substantia, ut dicitur in Metaphysica & subiectum, ita quod subiectum ponitur generis, ut Commentator ibidem dicit, ut cum dicitur est natus curuus, ergo quantum ad cognoscendum quid est, accidens per substantiam cognoscitur.

¶ 3. Praet. Omne quod habet ideam, est participatum ipsum: sed accidentia nihil participant, cum participare sit tantum substantiarum, quae aliquo recipere possunt, ideo non habent ideam.

¶ 4. Praet. In illis quae dicuntur per prius & posterius non est accipere ideam, sicut in numeris & figuris secundum opinionem Platonis, sicut patet in Metaphysica & in Ethicis, & hoc ideo quia prima est quasi idea secundi: sed ens dicitur de substantia & accidente secundum prius & posterius, ergo accidens non habet ideam.

SED CONTRA. Omne quod est causatum a Deo habet ideam in ipso: sed Deus causa est non solum substantiarum: sed etiam accidentium, ergo accidentia habent ideam in Deo.

¶ 2. Praet. Omne quod est in aliquo genere, oportet reduci ad primum illius generis, sicut de caliditate calidus ignis, sed ideo sunt principales formae, ut dicitur in lib. 8. Quae ergo cum accidentia sunt formae quaedam, videtur quod habeant ideam in Deo.

RESPON. Dicendum, quod Plato, qui primus introduxit ideas, non posuit ideas accidentium, sed

Ca. 5. de di. ni. nomina medio.

Q. praeced. art. 8.